

Na temelju članka 41. stavka 1. točke c) Ustava Kantona Središnja Bosna (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj: 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98 – ispravak teksta, 8/98, 10/2000, 8/03, 2/04 i 14/04), na prijedlog Vlade Kantona Središnja Bosna, Sabor Kantona Središnja Bosna na XXI. sjednici, održanoj 23. veljače 2005. godine, donosi

Z A K O N O ZAŠTITI OKOLIŠA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ciljevi Zakona o zaštiti okoliša

Ovim zakonom se na području Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Kanton) uređuje:

1. očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološke kakvoće i kapaciteta okoliša te kakvoće života

2. mjere i uvjeti za upravljanje, očuvanje i racionalno korištenje prirodnih resursa

3. pravne mjere i institucije za očuvanje, zaštitu i poboljšanje zaštite okoliša

4. financiranje djelatnosti u svezi s okolišem

5. poslovi i zadaće kantonalnih i općinskih tijela uprave.

Sukladno načelima suradnje i podjele odgovornosti, ovome zakonu cilj je:

1. smanjeno korištenje okoliša, sprječavanje opterećivanja, onečišćenja i narušavanja okoliša te poboljšanje i obnova oštećenog okoliša

2. zaštita ljudskog zdravlja i poboljšanje okolišnih uvjeta za kakvoću života

3. očuvanje i zaštita prirodnih resursa, racionalno korištenje resursa i takav način gospodarenja kojim se osigurava obnova resursa

4. usklađenost drugih interesa Kantona sa zahtjevima za zaštitu okoliša

5. poticanje javnosti i sudjelovanje javnosti u djelatnostima kojima je cilj zaštita okoliša

6. koordiniranje gospodarstva i integriranje socijalnog i ekonomskog razvitka sukladno zahtjevima zaštite okoliša

7. uspostava i razvitak institucija za zaštitu i očuvanje okoliša.

Članak 2.

Odredbe ovoga zakona odnose se:

1. na sve oblike okoliša (zrak, vodu, tlo, biljni svijet, životinjski svijet, krajolike, izgrađeni okoliš)

2. na sve oblike aktivnosti kojima je svrha korištenje i opterećivanje prirodnih resursa odnosno djelovanje na okoliš koje znači opasnost od onečišćenja okoliša, koje onečišćuju okoliš ili imaju izvjestan utjecaj na okoliš, poput buke i vibracija.

Ovim zakonom utvrđuju se prava i odgovornosti pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti utvrđene ovim zakonom.

Članak 3.

Okoliš je dobro od interesa za Kanton i uživa posebnu zaštitu.

Upravljanje okolišem provodi se pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom, federalnim Zakonom o zaštiti okoliša (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 33/03) i posebnim propisima.

Odredbe federalnoga Zakona o zaštiti okoliša i provedbeni propisi doneseni na temelju toga zakona te posebni propisi kojim se uređuju pojedinačne sastavnice okoliša primjenjuju se na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom.

II. DEFINICIJE

Članak 4.

U smislu ovoga zakona, sljedeći izrazi znače:

najbolje raspoložive tehnologije najučinkovitiji i najnapredniji stupanj razvitka djelatnosti i njihova načina rada koji upućuje na praktičnu pogodnost primjena određenih tehnologija (za osiguranje graničnih vrijednosti emisija) radi sprječavanja, a ako to nije izvodivo, smanjenja emisija u okoliš u cijelosti

opasna supstancija podrazumijeva supstanciju, mješavinu supstancija ili preparat, koji će se utvrditi provedbenim propisom, koja je prisutna kao sirovina, proizvod, nusproizvod, talog ili međuproizvod, uključujući i one supstancije za koje je utemeljeno očekivati da bi mogle nastati u slučaju nesreće

obrađivač (osoba koja obavlja izradbu) podnositelj zahtjeva za dobivanje odobrenja za neki privatni projekt ili tijelo uprave koje počinje projekt

emisija izravno ili neizravno ispuštanje supstancija, vibracija, topline, mirisa ili buke koje proizvodi jedan ili više izvora u postrojenju i ispušta u zrak, vodu ili tlo

granične vrijednosti emisija masa izražena u obliku specifičnih parametara, koncentracije i / ili razina emisija koje neće biti prekoračene tijekom određenog ili određenih vremenskih razdoblja

okoliš sastavnice okoliša, određeni sustavi i procesi te struktura okoliša

sastavnice okoliša tlo, zrak, voda, biosfera i izgrađeni (umjetni) okoliš nastao kao posljedica djelovanja ljudskog čimbenika i sastavni je dio okoliša

utjecaj na okoliš promjene u okolišu nastale korištenjem i opterećivanjem okoliša

informacije o okolišu svaka informacija, u pisanome izrazu, vizualnom izrazu, audioizrazu, elektronskom ili bilo kojem drugom materijalnom izrazu, o stanju okoliša ili sastavnica okoliša odnosno o sastavnicama okoliša

opterećivanje okoliša emisija supstancija ili energije u okoliš

zaštita okoliša sve odgovarajuće djelatnosti i mjere kojima je cilj prevencija od opasnosti, štete ili onečišćenja okoliša, reduciranje ili odstranjivanje štete koja je nastala i povrat u stanje prije izazvane štete

standard kakvoće okoliša propisani zahtjevi kojima se mora udovoljiti u određenom vremenskom razdoblju u određenoj sredini ili određenome dijelu, kako je

propisano ovim zakonom ili drugim zakonima, primjerice, koji se odnose na kakvoću zraka ili vode

opasnost unutarnje svojstvo opasnih supstancija ili fizička situacija koja može izazvati štetu za ljudsko zdravlje ili okoliš

područje utjecaja područje ili dio prostora na kojemu je izazvan izvjestan stupanj utjecaja na okoliš, koji je definiran zakonskim propisima, ili koji može nastati kao rezultat korištenja okoliša

postrojenje mjesto na kojemu se nalazi pogon ili jedna ili više tehničkih jedinica u kojima se obavljaju djelatnosti koje mogu imati negativne utjecaje na okoliš ili su prisutne opasne supstancije

zainteresirana strana / tijelo fizička ili pravna osoba ili organizacija koja živi ili radi u području utjecaja ili području koje će vjerojatno biti pod utjecajem

nesreća većih razmjera pojava emisije većih razmjera, požara ili eksplozije zbog nekontroliranih promjena nastalih tijekom rada postrojenja, koje znače neposrednu ili odgođenu ozbiljnu opasnost za ljudsko zdravlje ili okoliš, unutar ili izvan postrojenja, a koja uključuje jednu ili više opasnih supstancija

prirodni resurs sastavnica prirodnog okoliša odnosno sastavni dio prirodnog okoliša koji se može koristiti da bi se zadovoljile društvene potrebe, izuzimajući umjetni okoliš

operater svaka fizička ili pravna osoba koja upravlja radom ili nadzire postrojenje odnosno, u slučajevima utvrđenim državnim zakonima, osoba na koju je prenesena ovlast ekonomskog odlučivanja o tehničkom funkcioniranju postrojenja

dozvola pisana odluka kojom se odobrava gradnja i rad nekog postrojenja

onečišćenost podrazumijeva izravno ili neizravno uvođenje, kao posljedice ljudske djelatnosti, supstancija, vibracija, topline, mirisa ili buke u zrak, vodu ili tlo, koje mogu biti štetne za ljudsko zdravlje ili imovinu ili kakvoću života u okolišu

javnost jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba i njihove udruge, organizacije ili grupacije

rizik mogućnost pojave određenog učinka unutar određenog razdoblja ili u određenim okolnostima

skladištenje prisutnost neke količine opasnih supstancija radi skladištenja i odlaganje radi čuvanja na sigurnome mjestu ili držanja na skladištu

značajna promjena promjena u radu postrojenja koja može imati značajan negativan utjecaj na ljude i okoliš. Između ostalog, značajnom promjenom smatra se bilo koja promjena ili proširenje postrojenja koje odgovara kriterijima / pragovima navedenim u provedbenim propisima.

korištenje okoliša djelatnost koja izaziva promjene u okolišu tako što se koristi okolišem u cijelosti ili nekom njegovom sastavnicom kao prirodnim resursom ili ispuštajući supstancije odnosno energiju u okoliš ili sastavnicu okoliša, a sukladno propisima koji uređuju oblast zaštite okoliša.

III. NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 5.

Načelo održivog razvitka

Održivost okoliša podrazumijeva:

1. očuvanje prirodnog blaga tako da stupanj utroška obnovljivih materijala, vodnih i energetske resursa ne nadilazi okvire u kojima prirodni sustavi mogu to nadomjestiti i da stupanj utroška neobnovljivih resursa ne nadilazi okvir u kojemu se održivi obnovljivi resursi zamjenjuju

2. da stupanj polutanata koji se emitiraju ne nadilazi kapacitet zraka, vode i tla, te apsorpiranje i preradu polutanata

3. stalno očuvanje biološke raznolikosti i ljudskoga zdravlja te kakvoće zraka, vode i tla prema standardima koji su uvijek dovoljni za život i blagostanje ljudi, biljnog svijeta i životinjskoga svijeta.

Članak 6.

Načelo opreznosti i prevencije

Ako postoji prijetnja od nepopravljive štete, nedostatak pune znanstvene podloge ne može biti razlogom za odgađanje uvođenja mjera opreznosti i prevencije za sprječavanje daljnje degradacije okoliša.

Korištenje okoliša organizira se i obavlja na način koji:

1. rezultira najnižim mogućim stupnjem opterećenja i korištenja okoliša
2. sprječava onečišćenje okoliša
3. sprječava štetu za okoliš.

Pri korištenju okoliša mora se poštovati načelo opreznosti, tj. pažljivo upravljati i ekonomično koristiti sastavnice okoliša te svesti na najmanju moguću mjeru stvaranje otpada primjenom reciklaže nastalog otpada odnosno ponovnim korištenjem prirodnih i umjetnih materijala.

Radi prevencije, u korištenju okoliša primjenjuju se najbolje raspoložive tehnologije.

Korisnik okoliša koji znači opasnost za okoliš ili uzrokuje štetu za okoliš, dužan je odmah obustaviti radnju koja znači opasnost ili uzrokuje štetu.

Ako je šteta nastala kao posljedica djelatnosti korisnika, korisnik ju je dužan otkloniti i popraviti nastalu štetu u okolišu.

Članak 7.

Načelo zamjene

Svaku djelatnost koja bi mogla imati štetne posljedice za okoliš potrebno je zamijeniti drugom djelatnošću koja znači znatno manji rizik. Zamjena djelatnosti obavlja se i u slučaju da su troškovi takve djelatnosti veći od vrijednosti koju treba zaštititi.

Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se pri korištenju proizvoda, dijelova postrojenja i opreme i u primjeni proizvodnih procesa, uz obvezatno ograničavanje onečišćenja okoliša na izvoru.

Članak 8.

Načelo integralnog pristupa

Zahtjevi za visokom razinom zaštite okoliša i poboljšanjem kakvoće okoliša sastavni su dio svih politika kojima je cilj razvitak okoliša, a osiguravaju se sukladno načelu održiva razvitka.

Svrha načela integralnog pristupa je sprječavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru rizika od štete za okoliš u cijelosti.

Načelo integralnog pristupa obuhvaća:

1. uzimanje u obzir cijelog životnog ciklusa supstancija i proizvoda
2. predviđanje posljedica u svim sastavnicama okoliša kao posljedice djelovanja supstancija i djelatnosti (i novih i postojećih)
3. svođenje nastanka otpada i štetnog djelovanja otpada na najmanju moguću mjeru
4. primjenjivanje općih metoda za procjenu i usporedbu problema u okolišu
5. komplementarnu primjenu mjera u odnosu na posljedice, poput kvalitativnih ciljeva zaštite okoliša i mjera usmjerenih ka izvorima kada su u pitanju emisije.

Članak 9.

Načelo suradnje i podjele odgovornosti

Krajnji cilj održivog razvitka postiže se suradnjom i zajedničkim djelovanjem svih subjekata radi zaštite okoliša, na temelju podijeljene odgovornosti. Obveza suradnje i zajedničkog djelovanja odnosi se na sve faze postizanja ciljeva zaštite okoliša.

Članak 10.

Sudjelovanje javnosti i pristup informacijama

Pitanja zaštite okoliša ostvaruju se sudjelovanjem svih zainteresiranih građana, na određenoj razini. Svaki pojedinac i organizacija moraju imati odgovarajući pristup informacijama koje se odnose na okoliš, a kojima raspolažu tijela uprave, uključujući i informacije o opasnim tvarima i djelatnostima u njihovim zajednicama te mogućnost sudjelovanja u donošenju odluka.

Tijela koja donose propise i tijela mjerodavna za zaštitu okoliša dužna su pomagati i razvijati svijest javnosti te poticati sudjelovanje omogućujući dostupnost informacija široj javnosti.

Radi postizanja odštete ili pravne zaštite, svaka zainteresirana osoba ima pravo na zaštitu u upravnim i sudskim postupcima.

Članak 11.

Načelo: onečišćivač plaća

Onečišćivač plaća troškove kontrole i prevencije od onečišćenja bez obzira jesu li troškovi nastali uslijed nametanja odgovornosti zbog emisija onečišćenja, duga prema odgovarajućim ekonomskim mehanizmima ili kao obveza utvrđena propisom o smanjivanju onečišćenosti okoliša.

Korisnik okoliša odgovoran je za sve djelatnosti koje utječu na okoliš, sukladno ovome zakonu i drugim propisima.

IV. ZAŠTITA SASTAVNICA OKOLIŠA

Članak 12.

Integrirana zaštita sastavnica okoliša

Na zaštitu pojedinih sastavnica okoliša koja nije uređena posebnim propisima Kantona primjenjuju se odredbe federalnog Zakona o zaštiti okoliša i posebnih propisa Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 13.

Očuvanje izgrađenog okoliša

Razvojnim planom određuju se zone izgradnje na određenim lokacijama ovisno o stupnju opterećenja okoliša i svrsi izgradnje unutar određenih dijelova na određenim lokacijama.

Obavljanje djelatnosti u pojedinim zonama, u kojima postoji zaštitna udaljenost ili područje, dopušteno je na način utvrđen posebnim propisima Kantona i Federacije, sukladno naravi opterećivanja okoliša i propisima o zaštiti okoliša.

Zelene površine i pojas skloništa unutar općine uređuju se na način utvrđen posebnim propisima.

Članak 14.

Opasne supstancije i tehnologije

Zaštita od štetnih utjecaja opasnih supstancija obuhvaća uporabu svih prirodnih i umjetnih supstancija koje korisnici okoliša koriste, proizvode ili raspačaju tijekom obavljanja djelatnosti, a koje su, po svojoj kvantiteti ili kakvoći, eksplozivne, zapaljive, radioaktivne, toksične i podložne koroziji te izazivaju infekcije, ekotoksične, mutagene, karcinogene ili iritantne, ili mogu izazvati takav utjecaj u kontaktu s drugim supstancijama.

Tijekom upravljanja opasnim supstancijama ili tijekom uporabe, uključujući i eksploataciju odnosno ekstrakciju, skladištenje, transport, proizvodnju, izradbu i primjenu, ili tijekom primjene opasne tehnologije moraju se poduzeti sve potrebne zaštitne i sigurnosne mjere kojima se rizik od opasnosti za okoliš svodi na najniži stupanj ili se isključuje mogućnost takvih opasnosti, kako je to utvrđeno posebnim propisima.

Ako se primjenjuju tehnologije koje mogu biti opasnost za okoliš, mora se odrediti zaštitna oblast ili razdaljina, sukladno naravi izvora opasnosti, da bi se umanjio rizik od opasnosti za okoliš.

V. INFORMIRANJE I IZOBRAZBA O OKOLIŠU

Članak 15.

Sustav informiranja o okolišu i prikupljanje informacija

Kantonalno ministarstvo mjerodavno za okoliš (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) dužno je, u okvirima svoje mjerodavnosti, obavljati zadaće neophodne za rad sustava informiranja o okolišu i omogućiti monitoriranje stanja okoliša te djelatnosti mjerenja, prikupljanja, obradbe i evidentiranja podataka o korištenju i opterećenju

okoliša.

Sustav informiranja uspostavlja se i ustrojava na temelju teritorijalne gustoće naseljenosti, na način:

1. utvrđivanja kvantitativne i kvalitativne promjene stanja okoliša nastale kao posljedica korištenja i usporedbe na međunarodnoj razini, na način procjenjivanja zajedno sa socijalnim i ekonomskim podacima i sa stajališta utjecaja na zdravlje stanovništva

2. utvrđivanja uzroka utjecaja na okoliš sa zadovoljavajućom točnošću, uključujući i detaljne prikaze potrebne za određivanje uzročno-posljedične veze u odnosu na štetu

3. predviđanja u što kraćem roku opasnosti za okoliš

4. mogućnosti poduzimanja mjera predviđenih propisima i drugih mjera mjerodavnih tijela

5. korištenja u svrhu planiranja.

Općinske službe mjerodavne za okoliš (u daljnjem tekstu: općinske službe) dužne su dostaviti podatke neophodne za rad sustava informiranja o okolišu.

Članak 16.

Korisnici okoliša dužni su mjeriti opterećenje i korištenje okoliša koji su posljedica njihovih djelatnosti, na način utvrđen posebnim propisima, te ih potvrđivati i evidentirati sukladno svojim tehničkim mogućnostima i omogućiti mjerodavnim tijelima pristup tim podacima.

Članak 17.

Upis podataka o okolišu u ostale registre

Činjenično stanje, opseg i narav stalne štete za okoliš, utvrđeni odlukom mjerodavnoga tijela ili suda, evidentiraju se u zemljišne knjige kao privremeni upis.

Kantonalno ministarstvo po službenoj dužnosti zahtijeva upis podataka u slučaju kada je odgovornost utvrdio sud.

Izmjena činjeničnog stanja, stupnja prirode onečišćenosti okoliša temelj je za upis podataka koji se obavlja na zahtjev vlasnika nekretnine, mjerodavnoga ministarstva ili suda.

Članak 18.

Istraživanje okoliša i tehnički razvitak

Odgovornost za zaštitu okoliša unapređuje se razvitkom znanosti i tehnologije, organiziranjem znanstvenoga istraživanja i tehničkoga razvitka te objavljivanjem nalaza i praktičnom primjenom domaćih i međunarodnih istraživačkih radova.

Studija usmjerena istraživanju stanja okoliša i razvitka zaštite okoliša predmetom je prvenstvene potpore mjerodavnih tijela i institucija. Kantonalni ministar mjerodavan za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: kantonalni ministar) dužan je, u suradnji s ministrom mjerodavnim za znanost, usklađivati potporu i procjenu znanstvenih istraživanja u oblasti okoliša.

Članak 19.

Okolišna izobrazba, poduka i kultura

Svaki građanin ima pravo stjecati i unapređivati spoznaje o okolišu.

Širenje i unapređivanje spoznaja o okolišu primarne su obveze Kantona i općinskih tijela.

Kantonalni ministar dužan je surađivati s drugim ministrima i općinskim načelnicima radi osiguravanja stručne izobrazbe o okolišu.

Članak 20.

Kantonalna tijela uprave i općinske službe za upravu dužni su izvršiti obveze iz članka 18. i 19. ovoga zakona preko institucija za podučavanje i izobrazbu javnosti, u suradnji s udrugama za zaštitu okoliša i stručnim organizacijama koje angažiraju javnost u zaštiti okoliša. Kanton i općinske službe za upravu dužni su pružiti potporu institucijama naobrazbe, vjerskim zajednicama, znanstvenim institucijama, stručnim organizacijama i udrugama da bi mogli djelotvornije provoditi svoje djelatnosti izobrazbe i poduke.

Članak 21.

Registar pogona, postrojenja i onečišćavanja okoliša

Kantonarno ministarstvo vodi Registar pogona, postrojenja i onečišćavanja okoliša.

Registar sadrži podatke o djelatnostima, pogonima i postrojenjima koja ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš, a poglavito:

1. ime i prezime odnosno naziv i adresu operatera te lokaciju pogona i postrojenja
2. kratak opis djelatnosti i tehnološkog procesa
3. bitne podatke koji se tiču emisija, opasnih supstancija prisutnih u pogonu i postrojenju te proizvodnje otpada i korištenja resursa i energije
4. podatke koji se odnose na izdavanje dozvola, promjene i sl.
5. podatke o nadzoru, bitnim ishodima i poduzetim mjerama.

Kantonarno ministarstvo priprema godišnje izvješće o izdanim dozvolama za pogone i postrojenja te, uz podatke iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja ga Federalnom ministarstvu prostornog uređenja i okoliša (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo).

Institucije mjerodavne za okoliš dužne su dostaviti kantonarnome ministarstvu podatke kojima raspolažu.

Registar pogona, postrojenja i onečišćavanja okoliša dostupan je javnosti.

Svaka osoba koja ima pravni interes može tražiti uvid u Registar i izdavanje preslika podataka iz Registra.

Članak 22.

Aktivno pružanje informacija o zaštiti okoliša

Kantonarno ministarstvo i općinske službe mjerodavne za okoliš (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela) pružat će informacije o okolišu na transparentan i djelotvoran način koristeći se publikacijama u tiskanom i elektronskom izrazu koje su dostupne javnosti i instrumentima javnog obavješćivanja.

U slučaju neposredne opasnosti za ljudsko zdravlje ili okoliš, rukovoditelj mjerodavnoga tijela odmah će dostaviti predstavnicima javnosti sve podatke koje posjeduje i koji bi mogli omogućiti javnosti poduzimanje mjera za sprječavanje ili

ublažavanje štete koja proizlazi iz određene opasnosti.

VI. MJERODAVNOSTI

Članak 23.

Kantonalno ministarstvo i općinske službe, svatko u okviru svoje mjerodavnosti, mjerodavni su:

1. za zaštitu okoliša, sprječavanje i otklanjanje opasnosti i šteta za okoliš te obnovu i postupno poboljšanje stanja okoliša
2. za utvrđivanje prvenstvenih zadaća zaštite okoliša
3. za uspostavu pravnih, ekonomskih i tehničkih mjera u interesu zaštite okoliša
4. za razvitak, očuvanje i djelovanje sustava koji je temelj za dobivanje i obradbu podataka o mjerenjima, monitoringu, nadzoru i procjeni stanja okoliša te za davanje informacija o eventualnim utjecajima na okoliš
5. za donošenje financijskih propisa u području zaštite okoliša i za suradnju s drugim kantonima i općinama.

Članak 24.

Kantonalno ministarstvo:

1. obavlja nadzor nad provedbom kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa iz oblasti zaštite okoliša
2. analizira i procjenjuje stanje okoliša i djelatnosti zaštite okoliša te iskustva stečena u području zaštite, korištenja i razvitka okoliša
3. uspostavlja sustav informiranja o okolišu u Kantonu i upravlja tim sustavom
4. izdaje dozvole za korištenje okoliša, iz svoje mjerodavnosti, sukladno odredbama ovoga zakona i drugih propisa
5. organizira poslove kojima je cilj sprječavanje ili smanjenje štetnih posljedica za okoliš
6. rješava o žalbama na rješenja općinskih službi i obavlja druge poslove i zadaće zaštite okoliša iz mjerodavnosti Kantona.

Članak 25.

Općinska služba mjerodavna za okoliš:

1. obavlja poslove i zadaće utvrđene ovim zakonom i drugim kantonalnim propisima
2. izdaje dozvole za korištenje okoliša, iz svoje mjerodavnosti
3. analizira i procjenjuje stanje okoliša i aktivnosti zaštite okoliša te iskustva stečena u području zaštite, korištenja i razvitka okoliša
4. organizira poslove kojima je cilj sprječavanje ili smanjenje štetnih posljedica za okoliš
5. obavlja i druge poslove i zadaće zaštite okoliša iz mjerodavnosti općine.

VII. PLANIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 26.

Sustav okolišnog planiranja

Sustav okolišnog planiranja na razini Kantona obuhvaća donošenje sljedećih programskih dokumenata:

1. kantonalni plan zaštite okoliša
2. općinski planovi zaštite okoliša.

Kantonalni plan zaštite okoliša obvezatni je element okolišnog planiranja.

Općinske planove zaštite okoliša mogu donositi općinska tijela vlasti, a usklađuju ih s kantonalnim planom zaštite okoliša.

Planiranja zaštite okoliša usklađuju se sa socijalnim i ekonomskim razvojnim programima, regionalnim programima razvitka i dokumentima prostornog uređenja.

Članak 27.

Elementi programskih dokumenata zaštite okoliša

Kantonalni plan, osim ostaloga, sadrži:

1. obrazloženje o sadašnjem stanju okoliša ustanovljeno na temelju znanstvenih iskustava i informacija
2. srednjoročne mjere za zaštitu okoliša i upravljanje okolišem
3. ciljeve koji se moraju ostvariti u planiranom razdoblju
4. načela i smjernice zaštite okoliša
5. zadaće i dužnosti koje treba obaviti radi ostvarenja ciljeva, redoslijed planiranih aktivnosti i konačni rok za izvršenje
6. sredstva i metode za ostvarivanje postavljenih ciljeva, s naznačenim planiranim izvorima financiranja
7. naznake područja u kojima su potrebni posebni instrumenti zaštite okoliša i sadržaje takvih instrumenata
8. planove zaštite pojedinih sastavnica okoliša (prirode, zraka, te upravljanje otpadom itd.).

Članak 28.

Općinski planovi zaštite okoliša sadrže, najmanje, podatke o:

1. čistoći okoliša na području općine
2. tretiranju, prikupljanju, drenaži i pročišćavanju općinske kanalizacije
3. tretiranju općinskoga otpada
4. zaštiti od buke, vibracija i onečišćenosti zraka koji su rezultat pružanja javnih usluga (ugostiteljstvo, veleprodaja...)
5. organiziranju lokalnog transporta
6. upravljanju zelenim površinama.

Članak 29.

Kantonalni plan zaštite okoliša

Kantonalno ministarstvo priprema prijedlog kantonalnog plana zaštite okoliša i usklađuje ga s federalnom strategijom zaštite okoliša.

Prijedlog kantonalnoga plana zaštite okoliša dostavlja se Federalnom ministarstvu, Savjetodavnome vijeću za okoliš, iz članka 41. federalnoga Zakona o zaštiti okoliša, susjednim kantonalnim ministarstvima i općinskim tijelima radi davanja sugestija i primjedbi.

Prijedlog kantonalnog plana zaštite okoliša mora biti dostupan javnosti radi davanja sugestija i primjedbi.

Sugestije i primjedbe na prijedlog kantonalnoga plana zaštite okoliša dostavljaju se u roku od tri mjeseca od dana prijama prijedloga.

Sabor Kantona Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Sabor Kantona) donosi kantonalni plan zaštite okoliša za razdoblje od najmanje 5 godina.

Kantonalno ministarstvo podnosi izvješće o provođenju kantonalnoga plana zaštite okoliša Saboru Kantona svake druge godine.

Članak 30.

Planovi i programi gospodarskih društava

u oblasti zaštite okoliša

Gospodarska društva mogu izraditi, na dragovoljnoj osnovi, programe zaštite okoliša.

Gospodarska društva dužna su izraditi planove zaštite okoliša ako je to propisano posebnim zakonom.

Članak 31.

Mjerodavna tijela dužna su prilikom izradbe dokumenata prostornog uređenja izraditi stratešku procjenu okoliša.

VIII. IZDAVANJE OKOLIŠNIH DOZVOLA I SPRJEČAVANJE NESREĆA VEĆIH RAZMJERA

Članak 32.

Djelatnosti ili pogoni i postrojenja koji ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš ili koji imaju ili mogu imati negativan utjecaj na okoliš podvrgnut će se posebnome režimu nadzora.

Nadzor se provodi:

1. utvrđivanjem jesu li izvršene posebne obveze i ispunjeni uvjeti propisani za djelatnosti ili pogone i postrojenja
2. utvrđivanjem jesu li ispunjeni uvjeti propisani za dobivanje okolišne dozvole
3. obavještavanjem mjerodavnoga tijela o stanju sigurnosti i planu sprječavanja nesreća većih razmjera prije izgradnje ili početka rada pogona i postrojenja
4. kroz dokumentaciju u Registru onečišćenosti okoliša
5. redovitim inspekcijskim nadzorom
6. nalaganjem sanacijskih mjera za sprječavanje onečišćavanja.

Članak 33.

Temeljne obveze operatera

Pogoni i postrojenja moraju biti izgrađeni i funkcionirati tako:

1. da se ne ugrožava niti ometa ljudsko zdravlje i da nisu nesnosna / pretjerana smetnja ljudima koji žive na području utjecaja postrojenja ili u okolici zbog emisija supstancija, buke, mirisa, vibracija, topline, prometa ili postrojenja

2. da se poduzmu sve odgovarajuće preventivne mjere za sprječavanje onečišćenja i da se ne prouzroči značajnije onečišćenje

3. da se izbjegava proizvodnja otpada; ako se stvara otpad, količina će se svesti na najmanju moguću mjeru ili će se obavljati reciklaža ili, ako to nije tehnički ili ekonomski izvodivo, otpad se odlaže a da se pri tom izbjegava ili smanjuje bilo kakav negativan utjecaj na okoliš

4. da se energetske i prirodne resurse učinkovito koriste

5. da se poduzmu neophodne mjere za sprječavanje nesreća i ograničavanje njihovih posljedica

6. da se poduzmu neophodne mjere nakon prestanka rada postrojenja da bi se izbjegao bilo kakav rizik od onečišćenja i da bi se lokacija na kojoj se postrojenje nalazi vratila u zadovoljavajuće stanje. Zadovoljavajuće stanje znači da su zadovoljeni svi standardi kakvoće okoliša koji su bitni za lokaciju postrojenja, poglavito oni koji se tiču zaštite zemljišta i vode.

Zahtjevi dani u stavku 1. ovoga članka opće su obveze operatera koje se trebaju izvršiti tijekom izgradnje, rekonstrukcije i / ili promjene namjene poslovnog objekta te rada i prestanka rada pogona i postrojenja, i ispuniti radi dobivanja okolišne dozvole.

Za pogone i postrojenja za koje nije potrebno pribavljanje okolišne dozvole mjerodavno tijelo će pri izdavanju urbanističke suglasnosti voditi računa o ispunjenju zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 34.

Okolišna dozvola

Provedbenim propisom utvrdit će se pogoni i postrojenja koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu izdanu sukladno odredbama ovoga zakona.

Okolišna dozvola izdat će se i za pogone i postrojenja koji se ne nalaze na listi provedbenoga propisa iz stavka 1. ovoga članka ako mjerodavno tijelo, na temelju spoznaja o najboljim raspoloživim tehnologijama, procijeni da mogu imati štetne utjecaje na okoliš.

U postupku izdavanja okolišne dozvole primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije određeno drugačije.

Ako je posebnim propisom predviđeno izdavanje dozvola za pojedine sastavnice okoliša, a pogon i postrojenje podliježu režimu izdavanja okolišne dozvole, okolišna dozvola će sadržavati i uvjete predviđene posebnim propisom.

Tijela mjerodavna za izdavanje drugih dozvola uključuju se u postupak izdavanja okolišne dozvole.

Tijelo mjerodavno za izdavanje urbanističke suglasnosti dužno je u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva napismeno izvijestiti podnositelja o utemeljenosti zahtjeva za izdavanje urbanističke suglasnosti i obvezi pribavljanja okolišne dozvole od mjerodavnoga tijela.

Okolišna dozvola pribavlja se i u slučaju značajne promjene u radu pogona i postrojenja.

Mjerodavno tijelo okolišnu dozvolu izdaje na 5 godina.

Članak 35.

Tijelo mjerodavno za poslove prostornog uređenja neće izdati urbanističku suglasnost bez okolišne dozvole za pogone i postrojenja iz stavaka 1. i 2. članka 34. ovoga zakona.

Za sve ostale projekte koji mogu imati negativan utjecaj na okoliš, urbanistička suglasnost mora sadržavati uvjete za zaštitu okoliša.

Okolišna dozvola iz članka 34. ovoga zakona sastavni je dio urbanističke suglasnosti.

Članak 36.

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole sadrži:

1. ime i prezime odnosno naziv operatera / investitora te njegovu adresu
2. lokaciju pogona i postrojenja
3. opis pogona i postrojenja te djelatnosti (plan, tehnički opis rada itd.)
4. netehnički sažetak
5. preslik zahtjeva za dobivanje drugih dozvola koje će biti izdane zajedno s okolišnom dozvolom
6. osnovne i pomoćne sirovine te ostale supstancije i energiju koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje
7. izvore emisija iz pogona i postrojenja
8. stanje lokacije pogona i postrojenja
9. narav i količinu predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, vodu i tlo) te identifikaciju značajnih utjecaja na okoliš
10. predložene mjere, tehnologiju i druge tehnike za sprječavanje ili, ako to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja
11. mjere za sprječavanje proizvodnje i za povrat korisnog materijala iz otpada koji proizvodi postrojenje
12. ostale mjere radi usklađivanja s temeljnim obvezama operatera, osobito mjere nakon zatvaranja postrojenja
13. mjere planirane za monitoriranje emisija unutar područja i / ili njihov utjecaj
14. predviđena alternativna rješenja.

Članak 37.

Mjerodavna tijela

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole iz članka 36. ovoga zakona podnosi se:

1. kantonalnome ministarstvu, za male pogone i postrojenja, ispod pragova utvrđenih Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 19/04)

2. općinskoj službi, za vrlo male pogone i postrojenja čija je emisija iznad pragova utvrđenih za emisije iz kućnih izvora.

Žalba na rješenje iz točke 1. stavka 1. ovoga članka podnosi se Federalnom ministarstvu.

Žalba na rješenje iz točke 2. stavka 1. ovoga članka podnosi se kantonalnome ministarstvu.

Provedbenim propisom iz članka 34. stavka 1. ovoga zakona uredit će se klasifikacija pogona i postrojenja iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka, prema vrstama i veličini.

Članak 38.

Izdavanje okolišne dozvole

Mjerodavno tijelo izdaje okolišnu dozvolu u roku od, najdulje, 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole.

Okolišna dozvola sadrži:

1. granične vrijednosti emisija onečišćujućih tvari
2. uvjete za zaštitu zraka, tla, voda, biljnog svijeta i životinjskog svijeta
3. mjere za upravljanje otpadom koji proizvodi pogon i postrojenje
4. sustav automonitoriranja, uz određivanje metodologije i učestalosti mjerenja
5. mjere u svezi s uvjetima rada u izvanrednim situacijama.

Granične vrijednosti emisija, istovrijedni parametri i tehničke mjere temelje se na najboljim raspoloživim tehnologijama, uzimajući u obzir tehničke značajke pogona i postrojenja, njihov zemljopisni položaj i ostale uvjete.

Ako su standardima kakvoće predviđeni uvjeti stroži od onih postignutih primjenom najboljih raspoloživih tehnologija, utvrdit će se dodatne mjere neophodne za izdavanje okolišne dozvole (npr. ograničenje radnih sati, manje onečišćujućih goriva itd.).

Do donošenja provedbenih propisa iz stavaka 3. i 4. ovoga članka, okolišna dozvola izdaje se sukladno uvjetima utvrđenim u provedbenim propisima federalnog ministra prostornog uređenja i okoliša (u daljnjem tekstu: federalni ministar).

Članak 39.

Sudjelovanje mjerodavnih tijela u postupcima izdavanja dozvola

Mjerodavna tijela sudjeluju u postupcima izdavanja urbanističkih suglasnosti.

U postupcima iz stavka 1. ovoga članka mjerodavna tijela provjeravaju jesu li se

promijenile okolnosti utvrđene u okolišnoj dozvoli.

Postupci iz stavka 1. ovoga članka moraju biti završeni u roku od 4 mjeseca od dana izdavanja okolišne dozvole.

Ako rok za izdavanje dozvole nije prekoračen krivnjom podnositelja zahtjeva, važenje okolišne dozvole produžava se za 3 mjeseca, s tim da se, po potrebi, dozvola ažurira.

Ako je rok za izdavanje dozvola prekoračen krivnjom mjerodavnoga tijela, troškove ažuriranja dozvole snosi mjerodavno tijelo.

Članak 40.

Sudjelovanje javnosti u postupcima izdavanja okolišnih dozvola

Mjerodavna tijela osigurat će sudjelovanje javnosti u postupcima izdavanja okolišnih dozvola za pogone i postrojenja iz svoje mjerodavnosti.

Odredba stavka 1. ovoga članka odnosi se i na postupke izdavanja urbanističke suglasnosti iz članka 35. stavka 2. ovoga zakona.

Nakon pokretanja upravnoga postupka, javnost će biti informirana:

1. o predloženim aktivnostima i zahtjevu za izdavanje okolišne dozvole
2. o nacrtu rješenja o urbanističkoj suglasnosti ili okolišne dozvole
3. o tijelima uprave koja su odgovorna za donošenje rješenja odnosno okolišne dozvole
4. o tijeku postupka, uključujući informacije:
  - a) o načinu sudjelovanja javnosti
  - b) o vremenu i mjestu predviđene javne rasprave
  - c) o tijelima uprave od kojih se mogu dobiti bitne informacije i kod kojih se može obaviti uvid u dokumentaciju
  - d) o tijelu uprave ili nekom drugom tijelu kojemu se mogu podnijeti primjedbe i uputiti pitanja, kao i o roku za podnošenje primjedbi ili pitanja
  - e) o okolišu, koje su bitne za predložene djelatnosti.

Zainteresirana javnost bit će obaviještena o vremenu postupka izvođenja dokaza te o mogućnosti podnošenja, u roku od 15 dana od dana pokretanja postupka, dokaza i činjenica koje utječu na predloženu djelatnost.

Mjerodavno tijelo zahtijevat će od podnositelja zahtjeva animiranje zainteresirane javnosti u sudjelovanju u raspravama prije podnošenja zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole

Članak 41.

Postojeći pogoni i postrojenja

Pogoni i postrojenja utvrđeni provedbenim propisom iz članka 34. ovoga zakona za koja su izdane dozvole prije stupanja na snagu ovoga zakona moraju pribaviti okolišnu dozvolu najkasnije do 1. siječnja 2008. godine.

Kantonalni ministar utvrdit će rokove za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole za pogone i postrojenja iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 42.

Ponovno razmatranje i izmjene dozvola

Mjerodavno tijelo razmatra i obavlja izmjenu okolišne dozvole ili, ako ona nije potrebna, urbanističke suglasnosti:

1. ako je onečišćenje koje stvara pogon i postrojenje značajno u tolikoj mjeri da se moraju izmijeniti postojeće granične vrijednosti emisija
2. ako je došlo do značajnih promjena u najboljim raspoloživim tehnologijama koje omogućuju značajno smanjenje emisija bez većih troškova
3. ako sigurnost odvijanja rada i djelatnosti zahtijeva korištenje drugih tehnologija.

Mjerodavno tijelo može, na zahtjev osoba koje žive na području na kojemu rad pogona i postrojenja može imati negativan utjecaj i ugrožavati njezino zdravlje ili značiti opasnost za njezino zdravlje, izmijeniti okolišnu dozvolu.

Ako bi izmjene pogona i postrojenja radi prilagodbe zahtjevima iz područja zaštite okoliša prouzročile korjenite promjene pogona i postrojenja, mjerodavno tijelo naložit će operateru sastavljanje plana prilagodbe, s mjerama i rokovima za prilagodbu pogona i postrojenja temeljnim obvezama utvrđenim ovim zakonom.

Članak 43.

Obveze operatera

Operater je dužan provoditi automonitoriranja emisija i utjecaja koje izazivaju pogoni i postrojenja.

Operater je dužan osigurati provjeru usklađenosti rada pogona i postrojenja s uvjetima utvrđenim u zakonu, koju provode stručne institucije svake 3 godine, ako nije drugačije određeno okolišnom dozvolom ili posebnim propisom.

Nedostaci utvrđeni prilikom provjere pogona i postrojenja moraju se odmah sanirati. Mjerodavnome tijelu podnosi se izvješće o provjeri pogona i postrojenja te sanacijskim mjerama koje se poduzimaju u slučaju utvrđenih nedostataka.

Operater je dužan osigurati odgovarajuće održavanje pogona i redovitu kontrolu rada tehničkih uređaja. U slučaju nesreća koje vode prekoračenju graničnih vrijednosti emisija, operater je dužan odmah poduzeti sanacijske mjere s ciljem ponovne uspostave usklađenosti s propisima. Ako nesreća može uzrokovati ozbiljnu prijetnju za ljudsko zdravlje ili okoliš, operater je dužan smanjiti ili privremeno obustaviti rad postrojenja.

Članak 44.

Podaci koje dostavlja operater

Operater pogona i postrojenja za koje je izdana okolišna dozvola i operater pogona i postrojenja za koje nije potrebna okolišna dozvola dužni su redovito obavješćivati mjerodavno tijelo koje mu je izdalo dozvole (okolišnu, urbanističku), o rezultatima monitoriranja emisija te bez odgode prijaviti svaku izvanrednu situaciju koja značajno utječe na okoliš i dostaviti sve podatke i informacije potrebne za ispunjavanje zahtjeva

propisanih za izvješćivanja na kantonalnoj i federalnoj razini.

Članak 45.

Sprječavanje i kontrola nesreća većih razmjera

Operater pogona i postrojenja dužan je poduzeti preventivne mjere neophodne za sprječavanje nesreća većih razmjera i ograničiti njihov utjecaj na ljude i okoliš.

Operater je dužan u bilo koje vrijeme prezentirati mjerodavnome tijelu dokaz o poduzetim mjerama.

Članak 46.

Informiranje o nesrećama većih razmjera

Operater pogona i postrojenja dužan je obavijestiti mjerodavno tijelo o nesreći većih razmjera i dostaviti podatke, čim budu dostupni, koji se odnose na:

1. okolnosti nesreće
2. prisutne opasne supstancije
3. podatke potrebne za procjenu utjecaja nesreće na ljude i okoliš
4. poduzete žurne mjere.

Operater je dužan obavijestiti mjerodavno tijelo o mjerama poduzetim za ublaživanje posljedica nesreće i sprječavanje pojave novih nesreća.

Ako daljnja istraga otkrije dodatne činjenice, operater ih je dužan dostaviti mjerodavnome tijelu.

Članak 47.

Plan sprječavanja nesreća većih razmjera

Operater je dužan izraditi plan sprječavanja nesreća većih razmjera kojim se postiže visoka razina zaštite ljudi i okoliša preko odgovarajućih sredstava, struktura i sustava upravljanja, organizacije i kadrova, identifikacije i procjene opasnosti, nadzora rada, planiranja interventnih mjera i provedbe monitoriranja.

Operater je dužan procijeniti stanje sigurnosti za nove pogone i postrojenja u roku od najmanje 3 mjeseca prije početka gradnje ili puštanja u rad pogona i postrojenja.

Članak 48.

Izvešće o stanju sigurnosti

Za pogone i postrojenja u kojima su prisutne opasne supstancije operater je dužan izraditi izvješće o stanju sigurnosti iz kojega se vidi:

1. da se počeo provoditi plan sprječavanja nesreća većih razmjera i sustav sigurnosnog upravljanja za njegovu provedbu
2. da su identificirani rizici pojave većih nesreća i da su poduzete neophodne mjere za identificiranje takvih nesreća i ograničavanje njihovih posljedica
3. da su odgovarajuća sigurnost i pouzdanost uključene u projektiranje, gradnju, funkcioniranje i održavanje pogona i postrojenja
4. da su napravljeni unutarnji planovi intervencija koji pružaju informacije za donošenje vanjskoga plana.

Izvešće iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati dovoljno informacija da bi

mjerodavno tijelo moglo odrediti lokacije za nove djelatnosti u blizini postojećih pogona i postrojenja i revidiranu listu opasnih supstancija prisutnih u danom pogonu i postrojenju.

Operater obavlja reviziju izvješća o stanju sigurnosti najmanje svakih 5 godina.

Na zahtjev mjerodavnoga tijela ili samoinicijativno, operater obavlja izmjenu izvješća o stanju sigurnosti, s obrazloženjem za novonastalo činjenično stanje i nove tehnologije, u svezi s pitanjima sigurnosti.

Izvješće o stanju sigurnosti za postojeće pogone i postrojenja dostavlja se mjerodavnome tijelu u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Izvješće o stanju sigurnosti pogona i postrojenja mora biti dostupno javnosti.

Članak 49.

Promjene u radu postrojenja

U slučaju promjena u radu pogona i postrojenja ili količini opasnih supstancija koje mogu rezultirati pojavom nesreća većih razmjera, operater je dužan preispitati i, ako je to neophodno, promijeniti plan sprječavanja nesreća većih razmjera ili izvješće o stanju sigurnosti.

Članak 50.

Informacija o sigurnosnim mjerama

Operater je dužan dostaviti informaciju o sigurnosnim mjerama mjerodavnome tijelu i osobama na koje može utjecati nesreća većih razmjera, a prouzrokuje ju pogon i postrojenje, kao i o odgovarajućem ponašanju u slučaju nesreće.

Informacija će se ponovno razmotriti svake treće godine ili, ako je to neophodno, ponoviti i revidirati u slučaju promjena u radu postrojenja, najmanje svake pete godine. Informacija mora biti dostupna javnosti.

Članak 51.

Na temelju podnesene informacije iz članka 50. ovoga zakona, mjerodavna tijela vode evidenciju, a mjerodavno ministarstvo revidira Registar pogona i postrojenja i Registar prijavljenih nesreća većih razmjera.

Mjerodavno tijelo zabranit će uporabu ili puštanje u rad pogona i postrojenja ili dijelova pogona i postrojenja ako postoje ozbiljni nedostaci u mjerama koje operater poduzima za sprječavanje ili ublažavanje nesreća ili ako operater nije dostavio informaciju o stanju sigurnosti ili neku drugu traženu informaciju u navedenome roku.

Članak 52.

Domino-učinak

Na temelju informacije o stanju sigurnosti, mjerodavno tijelo dužno je identificirati pogone i postrojenja ili skupine pogona i postrojenja u kojima vjerojatnost ili mogućnost pojave posljedica prouzročenih nesrećom većih razmjera može biti povećana zbog lokacije ili blizine takvih pogona i postrojenja te identificirati supstancije (domino-učinak).

Mjerodavno tijelo dužno je osigurati razmjenu informacija o identificiranju pogona i

postrojenja, što će omogućiti operaterima ovih pogona i postrojenja da uzmu u obzir prirodu i ukupni rizik nastao zbog pojave nesreća većih razmjera, pri izradbi plana sprječavanja većih nesreća, upravljanju sigurnosnim sustavima te izradbi izvješća o stanju sigurnosti i unutarnjih planova intervencija u izvanrednim situacijama.

Operateri pogona i postrojenja iz stavka 1. ovoga članka dužni su surađivati u informiranju javnosti i dostavljanju informacija mjerodavnome tijelu radi pripreme vanjskih planova intervencije.

Članak 53.

Unutarnji i vanjski planovi intervencije

Operater je dužan izraditi unutarnji plan intervencije, sa sadržanim mjerama koje će se poduzeti u slučaju nesreće većih razmjera, i dostaviti ga tijelu mjerodavnome za poslove civilne zaštite, koje upravlja u izvanrednim situacijama, radi izradbe vanjskih planova intervencije, za mjere koje će se poduzeti izvan pogona i postrojenja.

Cilj je izradbe planova intervencije:

1. nadziranje nesreće tako da se njezine posljedice svedu na najmanju moguću mjeru i da se ograniči njezin štetan utjecaj na ljude, okoliš i imovinu
2. primjenjivanje mjera neophodnih za zaštitu ljudi i okoliša od utjecaja nesreća većih razmjera
3. prijenos neophodnih informacija javnosti i mjerodavnim tijelima koja se nalaze u danom području
4. omogućavanje revitalizacije i čišćenja okoliša nakon nesreća većih razmjera.

Unutarnji i vanjski planovi intervencija moraju biti primijenjeni bez odgode u slučaju nesreća većih razmjera ili u slučaju pojave nekontroliranog incidenta koji bi mogao dovesti do nesreće većih razmjera.

Planove intervencija moraju razmotriti, provjeriti i, ako je neophodno, promijeniti i revidirati operater ili mjerodavno tijelo, u vremenskim intervalima ne duljim od 3 godine, uzimajući u obzir promjene do kojih je došlo u radu pogona i postrojenja, u planovima intervencije ili u novim tehnološkim saznanjima.

Članak 54.

Ciljevi sprječavanja nesreća većih razmjera i ograničavanja njihovih posljedica uzimaju se u obzir pri izradbi planova i donošenju odluka sukladno Zakonu o prostornom uređenju, poglavito pri određivanju lokacija za nove pogone i postrojenja, promjeni na postojećim pogonima i postrojenjima i novim građevinama (poput prometnica, javnih mjesta i stambenih područja) u blizini stambenih područja.

Pri izradbi unutarnjih i vanjskih planova intervencije mora se voditi računa o udaljenosti između pogona i postrojenja i stambenih područja, javnih mjesta i područja posebne prirodne osjetljivosti ili interesa.

Za postojeće pogone i postrojenja, vlasnik i mjerodavna tijela moraju voditi računa o potrebi primjene dodatnih tehničkih mjera da se ne bi povećao rizik za ljude ili okoliš.

Kantonalno ministarstvo će, u suradnji s tijelom mjerodavnim za poslove civilne

zaštite, donijeti provedbeni propis kojim će definirati sadržaj izvješća o stanju sigurnosti, sadržaj informacije o sigurnosnim mjerama i sadržaj unutarnjih i vanjskih planova intervencije.

IX. NADZOR

Članak 55.

Nadzor nad provedbom odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona obavlja kantonalno ministarstvo.

Inspekcijски nadzor obavljaju kantonalno ministarstvo i općinska služba, svatko u okviru svoje mjerodavnosti, preko inspektora zaštite okoliša.

Inspektori zaštite okoliša nadziru, po službenoj dužnosti ili na zahtjev zainteresirane osobe, postupa li operater prema zahtjevima iz okolišne dozvole odnosno urbanističke suglasnosti, zakonu ili provedbenom propisu.

Mjerodavno tijelo donosi godišnji / polugodišnji program inspekcije kojim se uspostavlja sustavni okvir za inspekcije i monitoriranje, određuje prioritete za određene vrste pogona, postrojenja i područja prema postojećim problemima u oblasti zaštite okoliša.

Za inspektora zaštite okoliša može se postaviti osoba s visokom stručnom spremom, položenim stručnim ispitom i s najmanje 5 godina iskustva na tim ili sličnim poslovima.

Inspektor zaštite okoliša ima pravo pristupa svim prostorijama, radnim područjima i postrojenjima radi provedbe inspekcije na licu mjesta i može provjeravati sve dokumente, podatke, uređaje i materijale koji se nalaze u pogonu i postrojenju te uzimati uzorke i provesti mjerenja.

Operater i osoblje zaposleno u postrojenju moraju omogućiti i pomoći obavljanje inspekcije tako što će osigurati sve neophodne informacije, podatke i dokumente.

Inspektor zaštite okoliša sastavlja zapisnik o obavljenoj inspekciji koji obuhvaća:

1. ime i prezime odnosno naziv operatera te lokaciju
2. nadnevak i trajanje inspekcije
3. opis obavljene inspekcije i svih bitnih nalaza, posebice tehničkih podataka i uzoraka
4. utvrđeno kršenje propisa te razloge i obrazloženja operatera / osoblja.

Zapisnik iz prethodnoga stavka dostavlja se operateru i javnosti ako to zahtijeva.

Članak 56.

Mjerodavna tijela dužna su uspostaviti inspekciju i sustav nadzora nad pogonima i postrojenjima koja koriste opasne supstancije, uključujući i skladištenje opasnih supstancija, radi nadzora nad upravljanjem sigurnosnim sustavom i provedbom plana sprječavanja nesreća većih razmjera.

Članak 57.

Inspektor zaštite okoliša nakon obavljenog inspekcijeskoga pregleda donosi rješenje kojim nalaže:

1. rok za otklanjanje nepravilnosti
2. provedbu neophodnih mjera, uključujući zatvaranje pogona i postrojenja ako nepravilnosti nisu otklonjene u ostavljenom roku
3. poduzimanje sanacijskih mjera.

U slučaju ponovljenog kršenja propisa ili u slučaju ozbiljne opasnosti za ljudsko zdravlje i okoliš koja se ne može riješiti drugim mjerama, inspektor zaštite okoliša zatražit će od mjerodavnoga tijela poništenje izdane okolišne dozvole.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje rješenja, a može se podnijeti kantonalnome ministarstvu u roku od 8 dana od dana prijama rješenja ako je rješenje donio općinski inspektor odnosno kantonalnom ministru ako je rješenje donio kantonalni inspektor na temelju ovoga zakona.

Protiv rješenja donesenog u povodu žalbe može se pokrenuti upravni spor u Kantonalnome sudu.

X. FINANCIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 58.

Fond za zaštitu okoliša

Kantonalni fond za zaštitu okoliša osnovat će se zakonom, radi unapređivanja razvitka ekonomske strukture povoljne za okoliš, sprječavanja štete za okoliš, otklanjanja nastale štete u okolišu, očuvanja zaštićenih prirodnih područja, motiviranja i unapređivanja najbolje raspoložive tehnologije i alternativa te unapređivanja ekološke svijesti javnosti i istraživanja okoliša.

Članak 59.

Sredstva kantonalnoga fonda za zaštitu okoliša čine:

1. sredstva iz Proračuna Kantona Središnja Bosna
2. donacije, zajmovi i krediti
3. nadoknade za obavljanje djelatnosti korištenjem resursa
4. sredstva ostvarena na temelju naplaćenih kazni za prekršaje.

Propisom iz članka 58. ovoga zakona utvrdit će se iznosi i način obračunavanja i raspodjele sredstava iz stavka 1. ovoga članka.

XI. ODGOVORNOST ZA ŠTETU U OKOLIŠU

Članak 60.

Radi sprječavanja nanošenja štete okolišu i osiguranja odgovarajuće nadoknade, ovim zakonom uređuje se odgovornost za djelatnosti opasne za okoliš, sanacija štete nanesene okolišu, teret dokazivanja, pristup informacijama o odgovornim osobama, pravila za davanje prava nevladinim organizacijama i dužnost odgovornih osoba da

nadoknade štetu.

Članak 61.

Odgovornost za djelatnosti opasne za okoliš

Operater koji obavlja djelatnost opasnu za okoliš odgovoran je za štetu nanesenu tom djelatnošću ljudima, imovini i okolišu, bez obzira na krivnju.

Djelatnosti opasne za okoliš one su koje su značajan rizik za ljude, imovinu ili okoliš, i to:

1. upravljanje lokacijama opasnim za okoliš
2. oslobađanje genetički modificiranih organizama
3. oslobađanje mikroorganizama.

Lokacije predstavljaju opasnost za okoliš zbog načina na koji se njima upravlja ili zbog materijala koji se na njima koriste, kao što su eksploatacija gline, šljunka i pijeska te pogoni za površinsku obradbu metala i plastičnih materijala, pogoni za proizvodnju betona i građevnog materijala, postrojenja za proizvodnju preparata za bojenje i lakova, pogoni za biološko i fizičko-kemijsku preradbu bezopasnog otpada, postrojenja za primarnu obradbu drva (pilane), klaonice, obradba i preradba mlijeka i dr.

Organizmi su bilo koje biološke jedinke sposobne za razmnožavanje ili prenošenje genetičkog materijala.

Mikroorganizmi su bilo koje mikrobiološke jedinke, stanične ili bestanične, sposobne za replikaciju ili prenošenje genetičkog materijala.

Ako više operatera zajedno obavlja opasnu djelatnost, odgovornost snose zajednički. Za lokacije na kojima je rad prestao, odgovornost snosi posljednji operater.

Članak 62.

Iznimke od odgovornosti

Operater nije odgovoran za štetu:

1. uzrokovanu ratom ili nekom posebnom prirodnom pojavom
2. koje su uzrokovale treće osobe čija je namjera bila nanošenje štete
3. uzrokovanu posebnim naredbama i mjerama mjerodavnih tijela koje su izravno prouzročile štetu.

Odgovornost za štetu isključuje se ako operater dokaže da je primijenio odgovarajuće mjere zaštite koje su okolnosti zahtijevale da bi spriječio ili ublažio štetu.

Članak 63.

Pretpostavka uzročnosti

Ako djelatnost opasna za okoliš može prouzročiti štetu zbog specifičnih okolnosti slučaja, smatrat će se da je šteta nastala tom djelatnošću.

Djelatnost koja uzrokuje štetu procjenjuje se na temelju načina rada, korištenih postrojenja, vrste i koncentracije tvari koje se upotrebljavaju ili nastaju tom djelatnošću, genetički modificiranih organizama ili mikroorganizama, meteoroloških uvjeta, kao i vremena i mjesta nastanka štete.

Pretpostavka uzročnosti odbacuje se ako operater dokaže da nije prouzročio štetu ili ako dokaže da je vjerojatnije da je štetu prouzročio drugi operater ili neka druga okolnost.

Članak 64.

Pravo na informiranje

Svatko tko tvrdi da je pretrpio štetu djelatnošću opasnom za okoliš može u bilo koje vrijeme zahtijevati podatke od operatera o okolnostima koje utječu na dokazivanje da je dana djelatnost prouzročila štetu.

Operater protiv kojega je podnesena tužba za nadoknadu štete ima pravo na informacije od drugog operatera sukladno stavku 1. ovoga članka.

Članak 65.

Financijska jamstva

Operater koji obavlja djelatnost opasnu za okoliš dužan je preko osiguranja ili na neki drugi način osigurati sredstva za nadoknadu eventualne štete.

Članak 66.

Šteta nanesena okolišu

Ako opasna djelatnost nanosi štetu okolišu, operater je dužan nadoknaditi troškove procjene štete i troškove mjera za povrat u prijašnje stanje.

Zahtjev za nadoknadu štete obuhvaća i troškove mjera za sprječavanje ili ublažavanje štete nanesene okolišu i iznos nadoknade štete nanesene osobama i imovini koje su prouzročene tim mjerama.

Troškove iz stavaka 1. i 2. ovoga članka snosi osoba koja poduzima ove mjere.

Članak 67.

Nadoknada za štetu nanesenu okolišu

Ako se šteta nanesena okolišu ne može sanirati odgovarajućim mjerama, osoba koja je prouzročila štetu odgovorna je za nadoknadu u iznosu vrijednosti uništenog dobra.

Iznos nadoknade štete treba biti približan ekonomskoj i ekološkoj vrijednosti uništenog dobra. Ako se ta vrijednost ne može utvrditi uobičajenim ekonomskim metodama, sud će utvrditi iznos nadoknade štete prema načelu jednakosti, uzimajući u obzir potrebne troškove sanacije, rizik koji djelatnost znači za okoliš, stupanj pojedinačne odgovornosti i korist stečenu nanošenjem štete okolišu.

Ako odgovorna osoba nije prouzročila štetu namjerno ili krajnjom nepažnjom ili ako je odgovorna osoba slabog imovnog stanja te bi ju isplata dovela u oskudicu, sud može smanjiti iznos nadoknade štete na razumnu razinu.

Kanton zadržava pravo na nadoknadu štete ako nema drugih osoba koje imaju to pravo.

Članak 68.

Na pitanja o odgovornosti za štete nanесene okolišu koja nisu posebno uređena ovim zakonom primjenjuju se opća pravila Zakona o obligacijskim odnosima.

XII. KAZNENE ODREDBE

Članak 69.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svaka pravna osoba:

1. ako prekrši zahtjeve iz članka 33. ovoga zakona
2. ako izgradi pogon i postrojenje ili upravlja njihovim radom ili obavlja djelatnosti bez pribavljene okolišne dozvole ili oprečno okolišnoj dozvoli ili propisima
3. ako ne udovoljava zahtjevima ili uvjetima utvrđenim okolišnom dozvolom ili propisima
4. ako ne podnosi mjerodavnim tijelima informacije, podatke ili dokumente potrebne prema ovome zakonu ili drugim propisima
5. ako ne izradi plan preventivnih mjera za sprječavanje nesreća većih razmjera i ne poduzme preventivne mjere
6. ako ne izradi unutarnji plan intervencije i ne dostavi ga tijelu iz članka 53. ovoga zakona.

Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 2.000,00 KM.

Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj svaka fizička osoba koja postupi protivno odredbama ovoga zakona.

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 70.

Sabor Kantona donijet će plan iz članka 29. ovoga zakona u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Sabor Kantona donijet će propis iz članka 58. ovoga zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Kantonalni ministar donijet će propise iz članka 41. stavka 2., članka 54. stavka 4. i članka 55. stavka 4. ovoga zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Kantonalni ministar će donijeti propis iz članka 34. ovoga zakona u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Do donošenja propisa prema odredbama ovoga zakona, primjenjuju se propisi iz oblasti zaštite okoliša ako nisu u oprečnosti s ovim zakonom.

Članak 71.

Odredbe posebnih zakona i provedbenih propisa kojima se uređuju pitanja zaštite okoliša koji nisu u oprečnosti s ovim zakonom nastavljaju se primjenjivati.

Članak 72.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna.

Broj: 01-02-111/05

7. ožujka 2005.

Travnik

PREDSJEDATELJ SABORA

Velimir Valjan, v. r.

Objavljen u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna, broj 4/05